

Projekty edukacyjne

Chwała Bohaterom!

Niezwykła Wielkanoc dookoła świata

Światowy Dzień Autyzmu

I wiele innych...

Chwała bohaterom!

1 marca – Narodowy Dzień Żołnierzy Wyklętych.

Wykłęci – to polskie powojenne podziemie niepodległościowe. Było pierwszym odruchem samoobrony społeczeństwa polskiego przeciwko komunistycznej władzy. Przez jego szeregi przewinęły się tysiące ludzi w ramach oddziałów zbrojnych, współpracowników czy sympatyków i członków organizacji młodzieżowych. Uczestniczyli w nim przedstawiciele wszystkich grup społecznych, zawodowych, setki mniejszych i większych organizacji – od małych grup uczniowskich, przez podziemne drużyny harcerskie, lokalne grupy zbrojne, aż po duże ogólnopolskie organizacje polityczne i wojskowe, dla których najważniejszym celem była walka o wolną Polskę. Bohaterowie ci walczyli o prawo do samostanowienia i urzeczywistnienia dążeń demokratycznych społeczeństwa polskiego. Z bronią w ręku przeciwstawili się sowieckiej agresji i narzuconemu siłą reżimowi komunistycznemu. Otrzymali miano Żołnierzy Wyklętych. Określa się ich również „Żołnierzami Niezłomnymi” lub „żołnierzami drugiej konspiracji”. Liczbę członków wszystkich organizacji i grup konspiracyjnych szacuje się na ok. 120–180 tysięcy osób. Dotknęły ich ogromne prześladowania. Wiele tysięcy żołnierzy zginęło, bądź zostało zamordowanych skrytobójczo lub na podstawie wyroków komunistycznych sądów.

Żołnierze Wyklęci zasłużyli na pamięć o ich bohaterskiej postawie, szczerym patriotyzmie, poświęceniu i ofierze życia. Z ich dokonań wyrastała niepodległa Rzeczypospolita. Dlatego też, 1-go marca obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Jest to data symboliczna. Nawiązuje do

1-go marca 1951 roku. Wtedy to, w więzieniu na warszawskim Mokotowie, wykonano wyrok śmierci na siedmiu członkach IV Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”: Łukaszu Cieplińskim, Adamie Lazarowiczu, Mieczysławie Kawalcu, Józefie Rzepce, Franciszku Błażeju, Józefie Batorym i Karolu Chmielu.

Dzień upamiętnienia żołnierzy polskiego podziemia niepodległościowego należy do świąt państwowych. Został ustanowiony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 2011 roku z inicjatywy śp. prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Z tej okazji w wielu miastach naszego kraju, prowadzone są inicjatywy oddające hołd poległym w walce o wolną Polskę. Są to okolicznościowe wystawy, pokazy multimedialne, apele, biegi pamięci, czy też wpisy w mediach społecznościowych. Tegoroczne, oficjalne obchody państwowe rozpoczęły się w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Areszcie Śledczym Warszawa-Mokotów przy ul. Rakowieckiej. Odbył się tam Apel Pamięci oraz złożenie kwiatów pod Ścianą Śmierci. Zaplanowano również zwiedzanie X Pawilonu, a także spektakl audiowizualny z elementami rekonstrukcji. W południe, uroczyste obchody przeniosły się przed Mauzoleum Żołnierzy Wyklętych – Żołnierzy Niezłomnych. O godzinie 17.30 na Placu Piłsudskiego odbył się Apel Pamięci Żołnierzy Wyklętych i złożenie kwiatów na Grobie Nieznanego Żołnierza. Wieczorem zaplanowano mszę świętą w świetlicy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Następnie odbyły się uroczystości

upamiętniające IV Zarząd Główny Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” pod Ścianą Śmierci. W tym dniu także na fasadzie Pałacu Prezydenckiego została wyświetlona iluminacja przygotowana specjalnie na tę okoliczność. Z kolei, prezydent Andrzej Duda przybył z wizytą do Mławy, w trakcie której złożył wieniec pod Pomnikiem Żołnierzy Wyklętych.

Także w Lublinie uczczono ich pamięć. O godzinie 8:30 na cmentarzu przy ul. Unickiej uczestnicy złożyli kwiaty przy pomniku zamordowanych na Zamku Lubelskim w latach 1944-1954. Pół godziny później na placu Litewskim odbył się wernisaż wystawy IPN o podziemiach niepodległościowych na Lubelszczyźnie po 1944 roku. Na 18 planszach przedstawiono wkroczenie Armii Czerwonej na tereny dzisiejszej Polski, wieloletni zbrojny opór wobec systemu komunistycznego oraz stracącą walkę ostatnich „leśnych” w połowie lat 50 XX wieku, jak chociażby ostatni Żołnierz Wyklęty, Józef Franczak „Lalek”, który zginął z bronią w ręku 21 października 1963 roku w obławie milicji i SB we wsi Stary Majdan na Lubelszczyźnie. Do przy-

gotowania wystawy wykorzystano zdjęcia z Archiwum IPN, Archiwum Państwowego w Lublinie oraz zbiorów prywatnych. Wiele fotografii i dokumentów zostało zaprezentowanych po raz pierwszy.

Żołnierze Wyklęci – to ludzie, których zabito dwukrotnie. Po raz pierwszy wtedy, gdy zadano im śmierć fizyczną. Później zadano im śmierć cywilną, gdyż przez całe lata pozbawiano ich dobrego imienia. Komunistyczne władze skazały ich na zapomnienie. My jednak dzisiaj pamiętamy. Ich poświęcenie, odwaga i wierność ideałom są dla nas wzorem i inspiracją. 1 marca to dzień szczególny. Oddajemy hołd nie tylko niezłomnym żołnierzom, ale także ich rodzinom. Bo wiem wiele z nich do dzisiaj nie wie, gdzie są pochowani ich bliscy. Pozostała im tylko pamięć. Niech ona będzie dla nas zobowiązaniem do ciągłego pielęgnowania wartości, za które tak zaciekle walczyli. Cześć i chwała bohaterom!

Michał Filip klasa 6C

Wielcy ludzie pokoju

Pokój to coś więcej niż odłożenie broni na bok. Pokój to budowanie społeczeństwa, w którym ludzie żyją wolni od ubóstwa i wspólnie czerpią korzyści z osiągnięć. Pokój to także wspólny rozwój i wzajemne wspieranie się w jednej światowej rodzinie. Kim są ludzie, którzy z tego pojęcia uczynili cel życia?

Mahatma Gandhi, znany jako „Wielka Dusza”, był ikoniczną postacią, która wyznaczyła kierunek walki o pokój na świecie. Urodził się 2 października 1869 roku. Indyjski filozof, pisarz, polityczny i duchowy przywódca Hindusów przed uzyskaniem niepodległości był jednym z twórców współczesnej państwowości indyjskiej. Za swoją działalność polityczną był wielokrotnie więziony, a 30 stycznia 1948 roku - w wieku 78 lat - zginął z rąk hinduskiego fanatyka Nathurama Godse. Żałoba po jego śmierci na krótką chwilę zjednoczyła podzielony naród indyjski. Jego słowa: „Bądź zmianą, którą pragniesz ujrzeć w świecie” pozostają niezłomnym wezwaniem do działania, które nadal inspirowa ludzi na całym globie.

Gandhi nie był jednak jedynym, który walczył o pokój i zmiany społeczne. W historii znajdujemy wielu innych bohaterów odważnie podejmujących walkę o sprawiedliwość i równość, z wiarą w możliwość stworzenia lepszego świata. Spośród nich można wymienić takie postaci jak Martin Luther King, Dalajlama czy Lech Wałęsa. Każdy z nich wniósł swój wkład w kształtowanie idei pokoju.

Martin Luther King Jr. To amerykański lider praw obywatelskich, który prowadził niezwykle ważną kampanię przeciwko segregacji rasowej i niesprawiedliwości społecznej. Jego pokojowe protesty i przemówienia oparte na zasadach nieprzemocowego oporu stały się kluczowym elementem ruchu na

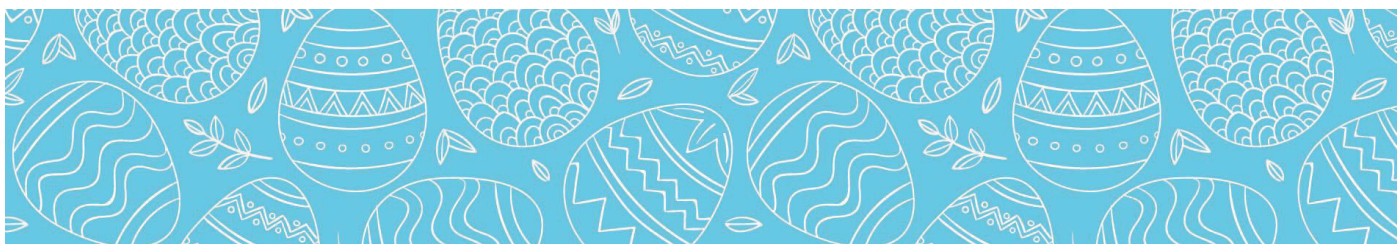
rzecz równości rasowej w Stanach Zjednoczonych. W 1963 roku Martin Luther King przeprowadził Marszowi na Waszyngton, w którym uczestniczyło 250 tysięcy ludzi, w tym także tacy wielcy ludzie kultury jak Marlon Brando, James Baldwin czy Charlton Heston. Podczas tego marszu King wygłosił swoje legendarne przemówienie, zaczynające się od słów „I Have a Dream”. King opowiadał o swojej wizji Ameryki, w której nie ma miejsca na rasizm, niewolnictwo i przemoc. Swoje wystąpienie zakończył słowami „nareszcie wolni!”. W tym samym roku magazyn „Time” ogłosił go „Człowiekiem Roku”, a rok później Martin Luther King otrzymał pokojową Nagrodę Nobla. Został zastrzelony 4 kwietnia 1968 roku w Memphis, podczas strajku pracowników służb oczyszczania miasta. Pastora zastrzelił James Earl Ray, który za morderstwo został skazany na 99 lat więzienia.

Dalajlama - duchowy przywódca Tybetu, będącego obecnie częścią Chińskiej Republiki Ludowej. Laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1989 roku. Na Zachodzie, podobnie jak papież, tytułowany jest Jego Świątobliwość. Dla ludzi na całym świecie symbolizuje pokój i pojednanie. Jego nauki oparte na współczuciu, życzliwości i pojednaniu inspirowa ludzi do budowania harmonijnych społeczeństw, gdzie różnice są akceptowane, a konflikty rozwiązywane pokojowo. XIV Dalajlama zapowiada, że będzie żył 113 lata w obecnym wcieleniu, czyli odejdzie w 2048 lub 2049 roku.

Lech Wałęsa to lider „Solidarności” i laureat Pokojowej Nagrody Nobla. Odegrał kluczową rolę w obaleniu komunizmu w Polsce. Jego determinacja i odwaga w walce o prawa pracowników oraz demokrację sprawiły, że stał się symbolem walki o wolność i godność człowieka. Jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych (obok Roberta Lewandowskiego oczywiście) Polaków na świecie.

Wszyscy ci wielcy ludzie wyznawali podobne wartości i zasady: poszanowanie godności ludzkiej, nienawiść do przemocy, pragnienie równości i sprawiedliwości społecznej. Ich oddanie sprawie pokoju i zmian społecznych sprawiło, że stali się przykładem i inspiracją dla milionów ludzi na całym świecie.

Niezwykła Wielkanoc dookoła świata

Zwyczaje wielkanocne różnią się w zależności od zakątka na świecie. Niektóre z nich mogą nam się wydawać dziwne, każde jednak są tradycjami, na które czeka się cały rok z utęsknieniem. Oto 10 najciekawszych i niespotykanych obyczajów wielkanocnych z całego świata.

1. Finlandia – atak małych czarownic

Dla mieszkańców północy Europy Wielkanoc to bardzo podobne święto do Halloween. W Niedzielę Palmową i Wielką Sobotę dzieci przebierają się za czarownice, aby zapukać do drzwi właściciela i rzucić na niego czar. Ale spokojnie, nie jest to kłątwa, bo małe wiedźmy wielkanocne chcą życzyć zdrowego oraz spokojnego roku. W zamian za dekoracyjną gałązkę, oczekują pisanek, czekoladek lub monet. Im straszniejszy kostium tym lepiej.

2. Hiszpania – taniec kościołupów

W katalońskim mieście Verges odbywa się co roku w Wielki Czwartek tradycyjny taniec śmierci „dansa de la mort”. Aby odtworzyć sceny z Pasji, wszyscy ubierają się w kostiumy szkieletów i paradują ulicami. Finałem procesji jest taniec, który rozpoczyna się o północy, a kończy nad rankiem. Ma on kojarzyć się z „czarną śmiercią”, która w XIV wieku pochłonęła aż 30-60% ludności ówczesnej Europy. Przyczyną śmierci była dżuma, która przybyła ze Środkowej Azji. Mówi się, że zaraza była tak duża, że potrzebne było 150 lat na powrót do stanu liczebnego sprzed epidemii.

3. Francja (Haux) – gigantyczny omlet dla całego miasta

W Haux, mieście na południu Francji, co roku w Wielkanocny Poniedziałek na głównym placu miasta serwowany jest gigantyczny omlet. Mówiąc gigantyczny, mam na myśli omlet zrobiony z 4500 jaj, który zjada nawet 1000 osób. Geneza tej tradycji sięga czasów Napoleona, gdy jego armia podróżując przez południe Francji, zatrzymała się w tym małym miasteczku, gdzie mieszkańcy poczęstowali ich omletami. Napoleon polubił to danie tak bardzo, że kazał im zgromadzić jajka i zrobić olbrzymi omlet dla swojej

armii. Każda rodzina w okresie świąt wyciąga swoją największą patelnię i szykuje świąteczne danie, do którego dodają ulubione dodatki i przyprawy.

4. Grecja (Korfu) – uwaga na głowy

W Grecji Wielkanoc jest obchodzona z dużym hukiem. Co roku w Wielką Sobotę dzień zaczyna się od corocznego „rzutu pułą”. Ludzie zrzucają z okien garnki, patelnie i inne wyroby garncarskie, rozbijając je na ulicy. Zwyczaj ten jest podpatrzony od Wencjan, którzy również lubią, wyrzucać przedmioty przez okno i w Nowy Rok pozbywają się w ten sposób starych przedmiotów. Tradycja bardzo efektowna, ale kto później to wszystko posprząta?!

5. Włochy (Florencja) – wybuchowy wózek

Florentczycy posiadają 350-letnią wielkanocną tradycję zwaną Scoppio del Carro, co w naszym języku oznacza „eksplozja wózka”. Ozdobny, 9 metrowy wózek o nazwie „Brindellone” jest ciągnięty przez miasto przez parę białych wołów. Trasa rozpoczyna się w okolicach magazynów II Prat, a kończy między katedrą a bazyliką. Tam woły co roku odstawiają wózek. Około godziny 11:00 w ramach odprowadzanej w katedrze Mszy Wielkanocnej arcybiskup Florencji przy ołtarzu zapala „Colombinę”- raketę w kształcie gołębia, która biegnie wzdłuż kabla przymocowanego do Brindellone. Zapalnik uruchamia fajerwerki zamontowane na wózku i rozpoczyna się spektakularny pokaz sztucznych ogni. Zwyczaj ten ma zapewnić dobre zbiory.

6. Norwegia – ucieczka w kryminalne powieści

W Norwegii tradycją stało się czytanie kryminałów, które wydawcy opatrli specjalnymi oznaczeniami „wielkanocnych thrillerów”, znanymi jako Paaskrimmen. Tradycja ta rozpoczęła się w 1923 roku, kiedy dwaj młodzi norwescy autorzy, Nordahl Grieg

i Nils Lie, wpadli na pomysł, aby napisać powieść kryminalną i wypuścić reklamę książki w gazecie w niedzielę przed Wielkanocą. Reklamę zatytułowano tak jak książkę: „Pociąg Bergen został ograbiony w nocy” (Bergenstoget plyndret i natt). Promocja była tak wiarygodna, że nikt nie odróżnił fikcji od prawdy, a książka stała się bestsellerem. Od tego momentu Norwegowie, korzystając z dłuższej przerwy, z przyjemnością spędzają czas, czytając o zbrodniach i rozwiązując zagadki kryminalne.

7. Gwatemala – kolorowe dywany z kwiatów

Antigua w Gwatemali jest miejscem największej wielkanocnej uroczystości na świecie, w której upamiętnia się pasję i zmartwychwstanie Jezusa. Od piątku do niedzieli odbywają się marsze kolorowych procesji. Całe miasto bierze udział w przygotowywaniu wydarzenia. Jednym z najbardziej imponujących aspektów Wielkanocy są „Alfombras” (dywany), które zdobią procesyjną trasę. Dywany są wytwarzane przez mieszkańców tygodniami, a nawet miesiącami przed Świętami. Procesyjny „dywan” powstaje z piasku, który ma za zadanie wypoziomować bruk. Następnie kładzie się na niego zebrane trociny zabarwione na odcienie: żółty, czerwony, niebieski, zielony, purpurowy i czarny. Dla dekoracji i zapachu dodaje się igły sosnowe oraz kwiaty. Wzory dywanów odzwierciedlają tradycje Majów, symbolikę biblijną i sceny z natury. Sztuka wytwarzania dywanów jest uważana za ofiarną ze względu na intensywne szczegóły i ilość czasu poświęconego na ich stworzenie. Dodatkowo po każdym przejściu procesji dzieło należy natychmiast odtworzyć przed nadejściem kolejnego przemarszu. W ten sposób ludność daje coś od siebie i upamiętnia śmierć Chrystusa.

8. Czechy (Praga) – czeskie klapsy

Jeśli planujesz spędzić święta w popularnej czeskiej Pradze, uważaj na klapsy! Jedną z wielkanocnych tradycji polega na symbolicznym „biczowaniu” kobiet po nogach przez własnoręcznie wykonaną wiązkę (Pomlázské) z wierzby i ozdobnych kolorowych wstążek. Zgodnie z legendą wierzba jest pierwszym drzewem kwitnącym na wiosnę, więc gałęzie mają przekazywać kobietom młodość i dobre zdrowie.

9. USA – parada kapeluszy

W USA wielkanocne obchody kojarzą się z kolorowymi kapeluszami. Co roku na nowojorskim Manhattanie organizowana jest Parada Wielkanocna – prawdziwa rewia oryginalnych kapeluszy. Nowojorczyści prześcigają się w stworzeniu jak najbardziej pomysłowego nakrycia głowy, ozdobionego elementami

w kształcie króliczków, kurczaczków i pisanek. Tak odziani paradują nie tylko ludzie, a nawet psy! Na paradę przybywają profesjonalni kapelusznicy, którzy prezentują najmodniejsze w danym sezonie nakrycia głowy.

10. Ukraina

Wielkanoc jest jednym z najważniejszych świąt na Ukrainie. Tydzień przed Wielkanocą Ukraińcy idą do cerkwi, aby poświęcić gałązki wierzby. Ten dzień nazywają „Wierzbą Niedzielą” i jest przypomnieniem biblijnego wydarzenia – wjazdu Jezusa do Jerozolimy, gdzie był witany palmowymi gałązkami. Ponieważ palmy na Ukrainie nie rosną, musieli oni wybrać inne drzewo. Dlaczego ich wybór padł na wierzbę? Jest to drzewo, które pierwsze po zimie budzi się do życia, kwitnąc wierzbowymi baziami. W czasach pogańskich wierzbę uważano za święte drzewo. Po mszy Ukraińcy „biją” siebie nawzajem poświęconymi gałązkami, mówiąc:

Nie ja biję, a wierzba bije. Za tydzień Wielkanoc.

Już wkrótce Czerwone jajko! Bądź wesoty jak wierzba! Bogaty jak ziemia! Zdrowy jak woda!

Po Wiebrznej Niedzieli zaczyna się Wielki Tydzień. W tym tygodniu są wyjątkowe dni, takie jak Wielki Czwartek, wtedy Ukraińcy po raz ostatni przed świętami sprzątają dom oraz Wielki Piątek, w który obowiązuje ścisły post. W noc z soboty na niedzielę należy wziąć udział w tradycyjnym wielkanocnym nabożeństwie. Trwa ono do rana, a około 4 nad ranem święcone są koszyki, w których powinno się znaleźć pieczywo, jajka, kiełbasa, szynka, masło, chrzan, sól i świeczka. Koszyki przykrywa się haftowanym płótnem, na którym są różne wyrazy z motywami wielkanocnymi. Po powrocie z cerkwi przystępuje się do śniadania. Ciekawą tradycją przy świątecznym stole jest „bicie się” jajkami. Tłucze się jajka w parze z okrzykami: „Chrystus Zmartwychwstał! Prawdziwie Zmartwychwstał!”. Jajko, które okaże się najmocniejsze- wygrywa, a zwycięzca dostaje nagrodę – potłuczone jajko przeciwnika.

W poniedziałek, zwłaszcza w zachodniej części Ukrainy, młodzież oblewa się wodą. My w Polsce też mamy taki zwyczaj który nazywamy Lanym Poniedziałkiem. Tydzień po Wielkanocy obchodzi się święto zmarłych. Ukraińcy jadą na cmentarz i urządzają tam piknik, ponieważ zgodnie z tradycją należy się podzielić jedzeniem i napojami ze zmarłymi krewnymi.

Jak to wspaniale, że świat-ze swoimi tradycjami, obzędami – jest tak różnorodny i wielobarwny. Cieszymy się nim wszyscy.

Europejski Dzień Mózgu. Światowy dzień Autyzmu.

Przełom marca i kwietnia jest ważnym punktem odniesienia co do jakości i komfortu naszego życia. Jest on ważny z uwagi na poziom naszej wrażliwości na „inność” oraz nasze własne zdrowie. W miesiącach tych przypadają dwie ważne uroczystości. Pierwszą z nich jest Europejski Dzień Mózgu, drugą zaś Światowy dzień Autyzmu.

18 marca obchodzimy Europejski Dzień Mózgu. To dobra okazja, aby przypomnieć, jak ważną funkcję pełni nasz mózg i jakie znaczenie dla zachowania jego pełnej sprawności ma prowadzony przez nas styl życia i regularne wykonywanie badań profilaktycznych układu nerwowego.

Ludzki mózg to ważyący około 1,5 kilograma galaretowaty twór, przez który nieustannie płyną, z prędkością kilkuset kilometrów na godzinę, impulsy elektryczne. W 80 proc. składa się z wody, resztę stanowią białka, tłuszcze, cukry i sole mineralne. A jednak bez niego nie ma mowy o życiu.

Ważne jest, aby nasz organizm, a więc mózg, był dobrze odżywiony za pomocą właściwego jedzenia. Do produktów żywnościowych, które poprawiają pracę mózgu, zalicza się np. jajka, brokuły, pomarańcze, orzechy, kurkumę, kawę, pestki dyni, gorzką czekoladę, zieloną herbatę, wodę mineralną. Pamiętajmy także, że systematyczna aktywność fizyczna i długi sen również poprawiają pracę mózgu. Ma on służyć nam wszystkim- uczniom i dorosłym- do końca naszego życia.

2 kwietnia zaś przypada Światowy Dzień Świadomości Autyzmu. Ustanowiony on został przez przedstawicieli państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych 21 stycznia 2008 roku.

Przypomnijmy, że autyzm to całościowe zaburzenie rozwojowe, charakteryzujące się jakościowymi odchyleniami od normy w zakresie interakcji społecznych, komunikacji oraz ograniczonym, rutynowym oraz stereotypowym kręgiem zainteresowań i aktywności. Tak definiują go mądre książki!

Dzień Świadomości Autyzmu to szczególne wydarzenie, które obchodzone jest także na całym świecie. Ma na celu zwiększenie wrażliwości społecz-

nej oraz podnoszenie świadomości ludzi na problemy oraz potrzeby osób w spektrum autyzmu. Jest to doskonała okazja dla nas wszystkich, by kształtować w sobie postawy tolerancji, otwartości i szacunku wobec drugiej osoby.

Z tej okazji Lublin oraz inne miasta w Polsce włączają się w międzynarodową akcję „Zaświeć się niebiesko”. Oznacza to, że kilkadziesiąt budynków i innych obiektów architektonicznych na całym świecie, w tym także w Polsce, rozbłyśnie niebieskim światłem w geście solidarności i jedności z osobami ze spektrum autyzmu i ich rodzinami.

W programie Tygodnia Świadomości Autyzmu w naszym mieście znajdują się zajęcia, takie jak: warsztaty krawieckie, pokazy filmowe, oprowadzanie po wystawie. Uczestnicy uszyją recyklingowy hamak brazylijski, posłuchają też o literaturze tworzonej przez autorki i autorów w spektrum autyzmu.

W naszej szkole Dzień Świadomości o Autyzmie jest szczególnie celebrowany każdego roku. Nad obchodami i jego przebiegiem czuwa nasz profesjonalny zespół nauczycieli do spraw Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych Uczniów. Specjaliści starają się zapewnić w tym szczególnym dniu wiele atrakcji dla uczniów naszej szkoły oraz rozwijają naszą wrażliwość na potrzeby innych. Zazwyczaj organizują lekcje tematyczne we wszystkich klasach na temat potrzeb uczniów z autyzmem, przygotowują kolorowe gazetki na korytarzach szkolnych, odbywa się kiermasz ciast, z którego dochód przeznaczony jest na zakup gier planszowych na dodatkowe zajęcia dla naszych autystycznych uczniów, organizowane są zawody sportowe „Niebieskie Igrzyska” dla klas 1-3. Samorząd uczniowski tego dnia też rysuje i nakleja niebieskie serca w ramach solidarności z osobami z autyzmem. Zalecane jest również, by tego dnia oraz w wybrany dzień ustalony przez samorząd szkolny w kwietniu ubierać się na niebiesko.

Pamiętajmy zatem... INNY- NIE ZNACZY GORSZY!!!

Filip Gierak klasa 6c

Światowy Dzień Pszczoł

Pszczoły, drapieżne biedronki i chrząszcze, pająki, trzmiele czy złotooki to przykłady owadów pożytecznych. Warto zadbać o ich obecność, ponieważ są wrogami wielu uciążliwych szkodników i zarazem naturalnym i ekologicznym sposobem na walkę z nimi. W ogrodzie warto założyć łąkę kwietną, która przyciągnie wiele pożytecznych gatunków owadów, a pszczołom zapewni pokarm.

Rośliny miododajne w zdecydowanej większości charakteryzują się pięknymi, wielobarwnymi kwiatami o zachęcających zapachach. Kwitną one zwykle długo i jest ich bardzo wiele, a ich głównym zadaniem jest zachęcenie zapylaczy do ich odwiedzenia. Najważniejszą funkcją tego typu roślin, jest dostarczanie materiałów do produkcji miodu, czyli nektaru, spadzi i pyłku kwiatowego. Zalicza się do nich wiele popularnych i dobrze nam znanych kwiatów. Najpopularniejsze z nich to gorczyca biała, chaber bławatek, słonecznik zwyczajny czy koniczyna biała.

W Lublinie łąki kwietne i słoneczniki zajmują około 11 tys. m². Największe z nich mieszczą się przy ul. Głębokiej i przy Zalewie Zemborzyckim. Swoją małą łąkę kwietną mamy też przy naszej szkole, obok placu zabaw. Jest w naszym mieście wiele miejsc, gdzie służby miejskie koszą trawniki rzadziej. Pozwala to przeciwdziałać skutkom suszy a takie miejsce jest oazą dla owadów i drobnych zwierząt. Jednym z takich „dzikich trawników” jest pas dzielący ul. Krańcową przy Makro, czy pas dzielący al. Unii Lubelskiej przy Vivo.

Światowy Dzień Pszczoł to święto obchodzone corocznie 20 maja. W 2017 roku ONZ zatwierdzi-

ła propozycję Słowenii, aby właśnie ten dzień ogłosić Światowym Dniem Pszczoł. 8 - go sierpnia zaś obchodzony jest w Polsce Wielki Dzień Pszczoł. Obchody Dnia Pszczoł zainicjowała ONZ; po raz pierwszy święto to obchodzono w 2008 r. To oznacza, że od 2018 roku pszczoły świętują dwukrotnie w ciągu roku.

Imprezy związane ze świętem pszczoł mają charakter edukacyjny i mają na celu uświadomienie ludziom, jak ważną rolę w ekosystemie pełnią pszczoły. W ramach Światowego Dnia Pszczoł, miasta organizują konkursy, w których główną nagrodą są m.in. hotele dla owadów - idealne dla tych, którzy chcą chronić pszczoły na własnym podwórku, czy nasiona roślin miododajnych, które możemy zasiać we własnym ogródku.

Pamiętajmy, że przyczynić się do ochrony pszczoł może każdy z nas. Najprostszy sposób ich ochrony to goszczenie ich w swoim ogrodzie poprzez pozostawianie choć części nieskoszonego trawnika, gdzie można założyć kwietną łąkę, sadzenie lub sianie roślin miododajnych o różnych terminach kwitnienia. Bardzo istotne też jest niewypalanie traw ani łodyg i kwiatów zeszłorocznych – wiele gatunków owadów właśnie tam się kryje. Doskonałym pomysłem jest ustawianie dla owadów, szczególnie w słoneczne dni, miejsc z wodą, popularnie zwanych poidłkami, zawierających drobne kamyczki lub żwirek, aby owady mogły spokojnie się napić bez zagrożenia moczenia skrzydełek. My także możemy namówić rodziców do założenia takich ostoi dla pszczoł i innych owadów wokół naszych domów.

Tajemnice starożytnych Chin

Kontynuując cykl dotyczący sekretów starożytnych cywilizacji, dziś czas na Kraj Środka. Cywilizacja starożytnych Chin rozwinęła się w pierwszej połowie II tysiąclecia p.n.e. w dolinach dwóch dużych rzek, Huang He, zwanej Żółtą Rzeką oraz Jangcy, znanej również jako Niebieska Rzeka. Już w starożytności państwo to było jednym z najludniejszych krajów na świecie. Nie zdajemy sobie sprawy, jak wiele przedmiotów codziennego użytku ma swoje korzenie w dawnych Chinach. Oto ciekawostki, zaskakujące informacje i fakty o starożytnych Chinach które warto poznać.

- Człowiekiem, który zjednoczył wszystkie ziemie Chin oraz stworzył scentralizowaną monarchię, był pierwszy cesarz z dynastii Qin – Qin Shi Huang (221 - 210 r. p.n.e.).
- Na czele państwa stał cesarz. Jako „syn nieba” sprawował władzę absolutną. Władca był także najwyższym kapłanem i zwierzchnikiem sił zbrojnych.
- Podczas rządów pierwszego cesarza w III w. p.n.e. rozpoczęto budowę Wielkiego Muru, czyli systemu fortyfikacji, która trwała aż do XVI w. Jego główną funkcją była ochrona państwa przed najazdami innych ludów. Chińczycy uważali, że ich kraj znajduje się w centrum świata (stad nazwa Państwo Środka), a wszystko, co miało znajdować się poza Wielkim Murem, należało do barbarzyńców.
- W starożytności w Chinach panowały 3 religie: konfucjanizm, buddyzm oraz taoizm.
- Chińczycy praktykowali akupunkturę, korzystali z leczniczych właściwości roślin i opracowali teorię na temat związku pracy serca z krążeniem krwi. Oprócz tego, jako pierwsi badali puls i wprowadzili szczepienia.
- To Chińczycy dawno temu wynaleźli jedwabną tkaninę, a technologię jej wytwarzania utrzymywali w ta-

jemnicy przez prawie 2000 lat.

- Chińczykom możemy zawdzięczać używany przez nas każdego dnia papier. Jednak, co wyjątkowe, to właśnie oni jako pierwsi użyli papieru do celów higienicznych.
- Chińscy historycy twierdzą, że piłka nożna powstała w starożytnych Chinach. Istnieją dowody na to, że Chińczycy uprawiali ten sport już 1000 lat p.n.e.
- To właśnie w starożytnych Chinach powstał pierwszy na świecie kalendarz księżycowy. Stało się to ponad 4000 lat temu.
- Chińczycy już w starożytności posługiwali się również mapami. Najstarsza odkryta mapa pochodzi z 4 w. p.n.e
- To tutaj narodził się zwyczaj ciasnego bandażowania stóp młodych dziewcząt i zamykania ich w drewnianych klockach. W efekcie przez lata stopy były strasznie deformowane, ale w tej formie uchodziły za bardzo atrakcyjne. Na szczęście ten dziki zwyczaj nie jest praktykowany we współczesnych Chinach.
- Kiedyś starożytne Chiny były jedynym krajem, który dostarczał na Zachód bezcenne wyroby porcelanowe.
- Oszukiwanie. Podczas egzaminu do służby publicznej karano śmiercią w starożytnych Chinach.
- Setki lat temu Chińczycy nauczyli się latać latawcami. Były używane do zastraszania wrogów w bitwach.
- Kolejny wynalazek starożytnych Chińczyków to lakier. Pokrywali drewniane produkty i buty specjalną kompozycją, aby chronić je przed zamoczeniem.
- Pismo chińskie, które dla wielu z nas jest naprawdę wyjątkowym rodzajem pisma, zostało ukształtowane już na początku naszej ery i przetrwało do dziś.
- Na szczególną uwagę zasługuje jednak atrakcja w postaci terakotowej armii, czyli około 6 tys. figur z gliny naturalnej wielkości przedstawiających żołnierzy.

Ikony światowego sportu

„Staraj się ulepszać sam siebie, to jedyne, co możesz kontrolować” - są to słowa Johna Woodena, byłego zawodnika oraz trenera amerykańskiej koszykówki. W czasie 27 lat, kiedy był szkoleniowcem, jego drużyna odniosła 620 zwycięstw. Urodził się on w październiku 1910 r., a zmarł w czerwcu 2010r., czyli żył 99 lat. Można wnioskować, że jego styl życia pozwolił mu dożyć tak pięknego wieku. Był on świetnym zawodnikiem, ikoną koszykówki, ale najwięcej sukcesów osiągnął jako trener, dlatego był nazywany trenerem wszech czasów. Zdanie, które wypowiedział pokazuje, że każdy z nas ma wpływ na swój rozwój oraz zdrowie.

Każdy koszykarz, jak i inny sportowiec, ma swoje cele sportowe, które zawsze chce osiągnąć. Aby to się udało, musi bardzo ciężko pracować, ale ważne są też inne aspekty. Wielcy sportowcy, tacy jak Nowak Djoković, Cristiano Ronaldo, Robert Lewandowski oraz wielu innych podkreślają, że istotna jest zdrowa i różnorodna dieta, regeneracja i aktywność fizyczna.

Już od dawna sportowcy zaczęli zwracać uwagę na swoje posiłki. Każdy sportowiec ma własny jadłospis, który dodaje mu energii i siły, aby uczestniczyć w sesjach treningowych i meczach. Diety sportowców są zróżnicowane. Część z nich jest weganami, inni usuwają ze swoich jadłospisów gluten, dzięki czemu odczuwają większą swobodę w poruszaniu się. Bardzo ciekawą dietę stosuje polski piłkarz Robert Lewandowski, która nazywana jest odwróconą dietą. Polega ona na zaczynaniu posiłku od deseru, potem następują dania mięsne, a na koniec różne rodzaje zup. Mimo różnic w dietach sportowców łączy je obecność owoców i warzyw oraz produktów pełnoziarnistych. W jadłospisie nie znajdziesz fast foodów ani też słodzonych napojów. Wiele osób pamięta sy-

tuację, kiedy Cristiano Ronaldo podczas konferencji prasowej odstawił coca-colę i sięgnął po wodę, dając sygnał młodzieży, co według niego jest lepsze do picia.

Regeneracja to bardzo ważny, choć niedoceniany aspekt, szczególnie przez młodych sportowców. Najważniejszy jest sen, który powinien u nastolatków trwać 8-10 godzin. Po meczach i treningach istotne są różne rodzaje masażu, które zapobiegają zakwasom, zmniejszają dolegliwości bólowe oraz zwiększają zakres ruchów. Należy pamiętać o prawidłowym nawodnieniu, które jest potrzebne do regeneracji organizmu.

Wielu początkujących sportowców uważa, że wystarczy chodzić na treningi dyscypliny, którą się uprawia, żeby osiągnąć sukces. Do osiągnięcia celu trzeba dać z siebie dużo więcej - jak najwięcej przebywać na świeżym powietrzu oraz przeprowadzać treningi siłowe, rozciągające i poprawiające dynamikę. Wiele osób zadaje pytanie, jaki jest najlepszy trening dla sportowca. Według mnie nie ma jednej prawidłowej odpowiedzi, ponieważ każda dyscyplina sportu wymaga innego rodzaju treningu, np. siatkarze muszą głównie trenować wyskok, piłkarze szybkość, a pływacy siłę rąk. Częstym powodem kontuzji początkujących sportowców jest zbyt intensywny trening, dlatego powinno się zawsze go dostosować do swoich możliwości.

Połączenie wyżej wspomnianych trzech aspektów może pomóc w staniu się o wiele lepszym sportowcem, ale ważne jest, żeby być cierpliwym i się nie poddawać. Odwołując się do słów Johna Woodena to my mamy wpływ na samych siebie i dzięki temu możemy się ulepszać.

Subiektywny ranking 10 NAJ... w naszym mieście.

Lublin zachwyca nie tylko swoją bogatą historią, ale także różnorodnością atrakcji turystycznych. Od zabytkowych ulic po nowoczesne muzea, nasze miasto oferuje wiele interesujących miejsc wartych zobaczenia. Poniżej przedstawiam listę dziesięciu, według mnie najlepszych miejsc do odwiedzenia w Koszynie Grodzkiej.

1. Zamek Lubelski

Położony na wzgórzu nad rzeką Bystrzycą, to jeden z najważniejszych zabytków Lublina. Większość z nas tam była. Mimo, że zwiedziłem wiele innych muzeów, uwielbiam odwiedzać go co kilka lat. Po ostatniej przebudowie ekspozycji muzeum stało się bardziej nowoczesne, a mi szczególnie podoba się sala z ikonami. Cerkiewna muzyka, półmrok i ikony... To tworzy niesamowite wrażenie.

2. Stare Miasto

To serce Lublina, gdzie odbywa się mnóstwo wydarzeń kulturalnych. Zabytkowa architektura, wąskie uliczki i kolorowe kamienice tworzą niepowtarzalny klimat tego miejsca. Jedną z najbardziej rozpoznawalnych budowli Starego Miasta jest Brama Krakowska - jedna z trzech zachowanych bram miejskich w Lublinie. Jest ona ikonicznym symbolem miasta i doskonałym miejscem do zrobienia pamiątkowych zdjęć. Co odważniejsi lub znudzeni zwiedzaniem mogą stanąć na kamieniu nieszczęścia.

3. Park Ludowy

To idealne miejsce na relaks i odpoczynek. Rozległe trawniki, alejki spacerowe, place zabaw i zieleń drzew w środku miasta sprawiają, że jest to jedno z ulubionych miejsc spotkań mieszkańców Lublina. Do parku warto przyjść z psem i skorzystać z jednego z kilku wybiegów. Świetne miejsce do poznania innych właścicieli czworonogów.

4. Prywatne Muzeum Motoryzacji

Fascynująca, prywatna kolekcja ponad 90 samochodów zebranych przez inżyniera Jarosława Jankowskiego przy ul. ul. Kasprowicza 32. Najstarsze eksponaty mają ponad 100 lat. Do obejrzenia nie brakuje klasyków w stylu Forda T czy Mercedesa V170. Fani polskiej motoryzacji będą zachwyceni ciężarówką Lublin z 1953r. z drewnianą kabiną i rzadko spotykaną Warszawą w wersji pickup. Można robić zdjęcia.

5. Ośrodek „Brama Grodzka” - Teatr NN

To miejsce, gdzie sztuka spotyka się z historią. Ośro-

dek zlokalizowany w Bramie Grodzkiej i poprzez wystawy fotografii, występy teatralne i działania artystyczne stara się upamiętnić 45 tysięcy Żydów, którzy kiedyś zamieszkiwali nasze miasto.

6. Centrum Spotkania Kultur

To nowoczesne centrum kulturalne, które regularnie organizuje różnorakie wystawy, koncerty, spektakle teatralne i inne ciekawe wydarzenia artystyczne. Polecam wjechać na dach budynku. Rozciąga się stamtąd malowniczy widok na miasto. No chyba, że się jest uczulonym na jad pszczoły, to wtedy lepiej nie, ponieważ na dachu są ule.

7. Lubelska Trasa Podziemna

Trasa licząca 280m biegnie pod Rynkiem i kamienicami Starego Miasta. Powstała w wyniku połączenia kilkunastu piwnic w kamienicach z XVIIw. Trasa zaczyna się przy dawnym ratuszu, a kończy przy placu, na którym wznosił się kościół św. Michała. Obowiązkowa pozycja dla miłośników historii i legend. Można założyć na siebie coś ciepłego, bo w podziemiach jest chłodno.

8. Muzeum Wsi Lubelskiej

Muzeum Wsi Lubelskiej przenosi odwiedzających w magiczną podróż w czasie. Położone w dolinie rzeki Czechówki jest jednym z największych skansenów w Polsce. Muzeum cały czas się rozwija. W 2013r. do dyspozycji zwiedzających oddano sektor miasteczkowy, będący modelem miasta z lubelskiej prowincji z lat 30 XX w. Czasami można spotkać pracowników muzeum, którzy z chęcią opowiadają o zabytkach. Ja miałem szczęście i trafiłem na starszego Pana, który opowiedział mi o działaniu wiatraka.

9. Ogród Botaniczny UMCS

Ten niezwykle ciekawy ogród to idealne miejsce na spacer i relaks wśród tysięcy gatunków roślin z całego świata. Odwiedzając go nawet kilkukrotnie w ciągu roku, zobaczymy inne rośliny, które akurat kwitną i zachwycają swoimi kolorami. Idealne miejsce na relaks.

10. Aqua Lublin

Kompleks nowoczesnych basenów, zjeżdżalni, saun i jacuzzi. Odpowiedni dla osób w każdym wieku. Polecam wyjście w zimie do basenu, który znajduje się na zewnątrz.

Ernest Popiela klasa 7B

Projekty edukacyjne na start!!!

Niedawno klasy 6A i 6C realizowały dwa projekty edukacyjne. Jednym z nich były mini - plakaty dotyczące bohaterów omawianej lektury „Hobbit, czyli tam i z powrotem” autorstwa J.R.R. Tolkiena – powieści fantasy dla dzieci. Smaczkiem jest to, że w postaci wybranych bohaterów wcielali się sami uczniowie. Ciekawe, czy ich rozpoznacie?!

THORIN

Thorin Dębowa Tarcza to jedna z pierwszoplanowych postaci J.R.R. Tolkiena pt. „Hobbit, czyli tam i z powrotem”.
 Thorin to król, który imię oznacza „śmiały i odważny”. Pochodzi on ze szlachetnego rodu i jak sam mówi, jest synem Thraina i wnukiem Throra, Króla Spod Gór. To on zorganizował wyprawę po Skarb Włczy w Samotyż Górze. Jest on bardzo odważny, dumny i dotądny, a także uparty, śmiały i chwały.

BEORN

człowiek - niedźwiedź - bohater powieści „HOBBIT czyli tam i z powrotem”

Bohater w Bitwie Pięciu Armii.

Człowiek i niedźwiedź

Mieszka w lesie.

Rozmawia ze zwierzętami.

Wybija i sprzedaje Młodymki.

Zabił dowódcę goblinów, Bolga.

Zyje w harmonii z naturą.

Obojętność rozkazuje niechęć wobec.

Postać o wielkim sercu.

Nie pada nigdy zwierzę.

WYGLĄD

- pół człowiek, pół niedźwiedź
- bujna, czarna czupryna
- gesta, długa, czarna broda
- nagie ramiona i łydki
- wyraźnie zarysowane potężne mięśnie
- welniana bluza sięgająca do kolan
- wspierał się na ogromnym toporze

CHARAKTER

- niespokojny
- dobry i pomocny dla zwierząt
- odważny i waleczny
- honorowy
- dotrzymujący słowa
- hojny dla przyjaciół
- bezlitosny dla wrogów

Władca terytorium między Mroczną Puszczą a Mglistymi Górami.

Elf Isely

Elfy Isely miały długie rude włosy, w które były wplecione gałązki, liście, kwiaty. Drogie kamienie błyszcząły im na karkach i ich plecach. Strójki nie do walki były ustrójne w laki i ozdobne. Nie użyły znaczących. Elfy Isely różniły od elfów z zachodu to, że były od nich mniej magiczne i łagodnie. Pomiędzy również bardzo potężna magic, którą wykazywały w odciskach obrotach.

GANDALF

Czarodziej Gandalf to postać drugoplanowa z książki Ronalda Tolkiena „Hobbit”. W książce wykazywał się niesamowitą mądrością, której nikt nie śmiał podważać. Znał się na różnych plemionach, potrafił mówić w wielu językach i bardzo dobrze znał Śródziemie. Gandalf był też założycielem wyprawy krasnoludów i Bilbo Bagginsa z celem pokonania smoka Smauga, w której często im pomagali.

Wygląd Gandalfa był mocno niecodzienny. Miał długie szare włosy i brodę, był ubrany w długie szaty i miał u boku wysoką laskę.

Elfy są podobne do niedźwiedzi są uważane za najdzielniejszą i najmądrzejszą rasę ze stworzeń, czasem aż nadto. Nienawidzą zła, z którym walczą.

Projekty edukacyjne na start!

W dniu 7 marca 2024 w naszej szkole odbył się Szkolny Turniej Historyczny „Z HISTORIĄ NA TY”. Udział w konkursie wzięli uczniowie klas piątych. Na widowni zasiedli uczniowie klas czwartych oraz uczniowie klas 1-3.

Po zaciętym pojedynku i obradach jury w składzie p. Agnieszka Iwaszko – wicedyrektor szkoły, p. Elżbieta Piechnik i Oliwia Flaga – przedstawicielka SU zostały ogłoszone wyniki. Na kolejnych miejscach podium stanęli:

- 1. Klasa 5C**
- 2. Klasa 5B**
- 3. Klasa 5A**

Zwycięzcom gratulujemy! Mamy nadzieję że „lekcja historii” zaprezentowana w ten sposób lepiej zapadnie uczniom w pamięć.

Co u nas slychać?

Nasze pierwsze, szkolne lektury

Podczas styczniowych zajęć klasa 1 a zgłębiła tajniki biało-czarnych mieszkańców Antarktydy. Poznając treść lektury Aliny i Czesława Centkiewiczów pt. „Zaczarowana zagroda” uczniowie dowiedzieli się, gdzie mieszkają te ptaki, jakie dźwięki wydają, dlaczego połykają kamienie, jak nazywa się największy pingwin oraz ile jaj zwykle składają. Uczniowie wykonali wspólnie igloo z kostek cukru oraz figurki pingwinów z plasteliny. Następnie pierwszoklasiści uzupełnili metryczkę dotyczącą lektury i wkleili ją do zeszytów. „Zaczarowana zagroda”, niczym wehikuł czasu przeniosła ich na śnieżną i zimną Antarktydę. Ta czytelnicza podróż na długo zostanie w ich pamięci.

Wizyta Sióstr Misjonarek z Afryki

24 I 2024 r. do naszej szkole przybyły siostry Białe ze Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Najświętszej Maryi Panny Królowej Afryki. Siostra Victoria z Ghany i siostra Lucy z Ugandy przedstawiły dzieciom świadectwo swojej misji głoszenia Pana Jezusa na kontynencie afrykańskim. Bardzo interesująco opowiadały o codziennym życiu ludności, ich kulturze i obyczajach. Podczas spotkania uczniowie mogli obejrzeć ciekawe eksponaty przywiezione z Afryki: egzotyczne instrumenty muzyczne, stroje, rzeźby zwierząt wykonane z drzewa hebanowego. Wszyscy obecni mieli też możliwość zakupu misyjnych rzeczy, z czego bardzo chętnie skorzystali.

Podczas wizyty sióstr dzieci z klasy 1c przekazały gościom, zebrane w ramach działalności SK PCK, pieniądze z przeznaczeniem dla najbardziej potrzebujących mieszkańców Afryki. Spotkanie było bardzo udane, dostarczyło wielu nowych informacji i przeżyć zarówno uczniom jak i wspaniałym gościom.

Z okazji nadchodzących Świąt Wielkanocnych składamy Wam najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pogody ducha oraz wzajemnej życzliwości. Niech ten czas spędzony w gronie najbliższych upłynie w atmosferze wyjątkowego, świątecznego nastroju i odpoczynku

Redakcja „Szkolminka”

źródło zdjęcia: freepik.com

Redaktor naczelny: Dorota Goczkowska

Redakcja i zdjęcia: Anna Gap-Mydlak

Łamanie: Michał Trzeciński